

Foreningen Joan-Søstrene
Nansensgade 1
1256 København K

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

København, den 17. oktober 2013

Vedrørende høring over forslag til lov om ændring af straffeloven (Gennemførelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet).

Foreningen Joan-Søstrene har modtaget ovennævnte forslag til høring.

Joan-Søstrene, som har over 35 års erfaring i rådgivning af kvinder, der er eller har været udsat for sexualiseret vold, hilser Danmarks kommende undertegnelse/ratificering af konventionen meget velkommen. Henset til at en del lande, som Danmark sædvanligvis sammenligner sig med, allerede har både undertegnet og endda i flere tilfælde også har ratificeret konventionen, må Danmarks tiltrædelse under alle omstændigheder være presserende.

For så vidt angår de enkelte artikler i konventionen, er Justitsministeriet i sin høring fremkommet med bemærkninger til enkelte udvalgte afsnit, som Joan-Søstrene derfor har valgt at kommentere indledningsvist.

Ad artikel 34: Det fremgår blandt andet af høringens side 7, 2. afsnit, at Danmark kan vælge ved sin ratifikation at tage forbehold i forhold til kriminalisering af truende adfærd, som nævnt i artikel 34 (stalking). Et sådant forbehold anbefales af Justitsministeriet under punkt 2.4.2. "Gentagen truende adfærd" under henvisning til, at den nyere danske lovgivning på området – lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning kan "... anses for at give en lige så god - eller bedre - end beskyttelse af konventionen". Henset til den utroligt begrænsede erfaring, der findes på dette retsområde, og til, at en tiltrædelse af konventionens artikel 34 vil betyde udvidelse af rettighederne for ofre for stalking og for samfundets mulighed for at gribe ind, er Joan-Søstrene uforstående overfor Justitsministeriets holdning. Det forhold, at domstolene vil skulle tage stilling til en stalkers forsæt, uden at denne havde fået en advarsel før sigtelse og tiltale, burde ikke hindre en ratifikation af artikel 34, da netop sådanne afvejninger af bevis ligger inden for domstolenes sædvanlige arbejde.

Joan-Søstrene

c/o Danner, Nansensgade 1, 1366 København K • mail@joan-soestrene.dk • www.joan-soestrene.dk
Telefon 33 14 74 84 • Åbningstider mandag og torsdag 18.00-20.30

Joan-Søstrene tilskynder således, at man kriminaliserer stalking i en selvstændig paragraf, som konventionen foreskriver. Stalking udgøres af mange forskellige typer handlinger, der på nuværende tidspunkt ikke ses i en sammenhæng, da de vurderes adskilt og i henhold til de særskilte lovovertrædelser, som de måtte udgøre. Det betyder, at man i retssystemet ikke tager højde for, at de forskellige typer af lovovertrædelser er udtryk for en helt bestemt adfærd, der i fagsprog betegnes som stalking, og som bør vurderes samlet, og at der, som konventionen foreskriver, bør laves én definition af stalking, således som bl.a. England, Sverige og Australien har i dag.

Ad artikel 44: Derimod er Joan-Søstrene ikke enige i Justitsministeriets opfattelse af, at der ikke er tungtvejende grunde for generelt at fravige kravet om dobbelt strafbarhed i sager om sexuel vold, tvangsægteskaber, tvangsaborter og tvangssterilisation. Såfremt en gerningsmand (eller -kvinde) der i øvrigt ville kunne straffes efter dansk ret for et tilsvarende overgreb begået i Danmark eller et andet land, hvor overgrebet er strafbart, frit kan rejse til stater – typisk stater med en lovgivning, som ikke hjemler kvinder ordentlig beskyttelse – og udøve sådanne overgreb frit, må det være udtryk for et kvindesyn (og menneskesyn) som Danmark ikke kan være bekendt. En ratifikation af artikel 44, stk. 3, vil tværtimod vise en respekt for mennesker i andre lande og en villighed til at sikre, at egne borgere/herboende ikke frit kan øve overgreb i andre lande.

Ad artikel 58, jf. artiklerne 36, 37, 38 og 39: Joan-Søstrene er helt enige i det anførte om, at reglerne om "forsinket" forældelse ved visse forbrydelser begået over for børn under 18 år fremover også skal omfatte tvangsægteskab, tvangsabort og tvangssterilisation, således at forældelsesfristen først indtræder, når ofret er fyldt 21 år.

Øvrige bemærkninger:

Ad artikel 14 – Undervisning: Joan-Søstrene ser meget frem til en kommende indsats på undervisningsområdet. Ikke mindst enkelte politifolks manglende kendskab til kønsbaseret vold og manglende forståelse for voldsorfes svære situation synes at lægge op til en særlig indsats på netop undervisningsområdet.

Ad artikel 16 – Forebyggende intervention og behandlingsprogrammet: Danmark vil ved ratificeringen af artikel 16 være nødsaget til at genoverveje indførelse af interventionskontorer i forbindelse med bortvisningsloven (lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning). Disse kontorer, hvis medarbejdere i andre lande i Europa sikrer, at der bliver taget vare på såvel de direkte ofre for vold i hjemmet, som for gerningsmanden (-kvinden) i muligt omfang, blev "sparet væk" allerede ved indførelsen af bortvisningsloven og forsøgt erstattet af de sociale myndigheder. En del af forklaringen på den manglende brug af bortvisningsloven lå og ligger fortsat i manglende mulighed for opfølgning over for såvel ofre som gerningsmand. Joan-Søstrene er derfor glade for, at Danmark ved ratificeringen af konventionen påtager sig at sikre bedre vilkår for såvel ofre som gerningsmænd.

Ad artikel 21 – Bistand til individuelle/kollektive klager: Joan-Søstrene hilser også tiltrædelsen af denne artikel velkommen. En klar erfaring fra Joan-Søstrenes rådgivning er nemlig, at adgangen til

Joan-Søstrene

c/o Danner, Nansensgade 1, 1366 København K • mail@joan-soestrene.dk • www.joan-soestrene.dk
Telefon 33 14 74 84 • Åbningstider mandag og torsdag 18.00-20.30

at klage over administrative afgørelser i forbindelse med f.eks. politianmeldelse, er meget uigennemsigtig. Dette gælder ikke mindst, når klageren efter et traumatiserende overgreb befinder sig i en krisesituation, hvilket ofte er tilfældet for de kvinder, der søger rådgivning hos Joan-Søstrene.

Ad artikel 30 – Erstatning: Joan-Søstrene håber, at ratificering af artikel 30 vil sikre politisk fokus på de urimeligt lave torterstatninger, der betales i forbindelse med seksuelle overgreb, ikke mindst i sager om seksuelle overgreb mod børn. Artikel 30 må også efter sit indhold betyde, at strenge krav, som Erstatningsnævnet for Voldsofre stiller vedrørende frist for politianmeldelse i voldtægtssager, må lempes, hvilket Joan-Søstrene hilser velkomment.

Ad artikel 31 – Forældremyndighed, samvær og sikkerhed: Det er meget positivt at se netop denne indskærpelse af beskyttelse af voldsofre og deres børn i sager om forældremyndighed og samvær. Joan-Søstrene ser frem til en konkret juridisk udmøntning af denne artikel, da den på nuværende tidspunkt ikke efterlevs med Forældreansvarsloven, hvor der jf. paragraf 11 skal være tungtvejende grunde til ophør af samvær. Disse tungtvejende grunde er ikke klart defineret, og med den nuværende lovgivning om fælles forældremyndighed ser vi desværre adskillige tilfælde, hvor voldsofre og ofre for stalking tvinges til at samarbejde med den voldsudøvende partner/stalkeren. Dette vil stride imod konventionens artikel 31, stk. 2, hvor det stadfæstes, at parterne skal "sikre at udøvelsen af samvær eller forældremyndighed ikke udgør en risiko i forbindelse med ofrets eller børnenes rettigheder og sikkerhed". Joan-Søstrenes erfaringer på området viser også, at fælles forældremyndighed muliggør, at stalkere forsat og på legal vis kan stalke deres ofre på bekostning af såvel ofrets som barnets rettigheder og sikkerhed.

Ad artikel 33 – Psykisk vold: Joan-Søstrene hilser ratificeringen af denne artikel velkommen og ser frem til en mere udtalt lovgivning på området, som i dag næppe endda kan betegnes som omfattet af straffeloven.

Ad artikel 40 – Sexuel chikane: Joan-Søstrene er meget glade for, at Danmark med ratificeringen af artikel 40 nu forpligter sig til indførelse af direkte lovgivning på dette retsområde. En indførelse af direkte lovgivning på dette område kan f.eks. ske ved en tilføjelse til den så uudnyttede bestemmelse i straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser med et stk. 2, hvorefter det skulle være en skærpelse af omstændigheden, når blufærdighedskrænkelser begås i forbindelse med arbejdspladser, herunder også skoler og læresteder. En ændring af straffeloven på dette punkt vil ikke blot have en stor signalværdi, men vil også udgøre en reel forebyggende trussel mod de gerningsmænd, som i dag uden videre konsekvens kan udøve sexchikane på arbejdsplads efter arbejdsplads, selvom de måtte være blevet afskediget fra den forrige på grund af sexchikane. Det vil også give arbejdsgivere, som måtte ønske at gøre det, en mulighed for at fravælge de pågældende ved hjælp af oplysningen på straffeattesten. I dag er det ikke registreret, om en ansøger faktisk er afskediget på grund af sexchikane, og den nye arbejdsgiver er uden mulighed for at forebygge overgreb mod sine øvrige medarbejdere.

Ad artikel 51 – Risikovurdering og risikostyring: Der stilles her krav til de kontraherende staters processuelle regler om efterforskning, idet artiklen foreskriver, at parterne skal sikre "... at alle relevante myndigheder foretager en vurdering af risikoen for dødsfald, situationens alvor og

Joan-Søstrene

c/o Danner, Nansensgade 1, 1366 København K • mail@joan-soestrene.dk • www.joan-soestrene.dk
Telefon 33 14 74 84 • Åbningstider mandag og torsdag 18.00-20.30

risikoen for gentagen voldsudøvelse...". På nuværende tidspunkt anvendes sådanne risikovurderingsværktøjer ikke i Danmark, således som de bl.a. gør i Sverige og Canada. Joan-Søstrene vil derfor se frem til, at man også i Danmark får implementeret en systematisk brug af risikovurderingsværktøjer, således som konventionen foreskriver.

I øvrigt hilser Joan-Søstrene ændringerne af straffeloven og ratificeringen af konventionen velkommen!

Såfremt der måtte ønskes en uddybning af ovenstående, står Joan-Søstrene naturligvis til rådighed. Foreningens kontaktoplysninger findes på følgende hjemmeside:

<http://www.joan-soestrene.dk/>.

En folder om Joan-Søstrene og vores arbejde vedhæftes denne mail.

Med venlig hilsen

Joan-Søstrene

Joan-Søstrene

c/o Danner, Nansensgade 1, 1366 København K • mail@joan-soestrene.dk • www.joan-soestrene.dk
Telefon 33 14 74 84 • Åbningstider mandag og torsdag 18.00-20.30